

[Sigsgaard.]

gift 3 milliarder kr. Dertil kommer 1½ milliard kr. til det, man kalder primær byggemodning, i alt 4½ milliard kr., og så må man spørge: får kommunerne overhovedet råd til at være med i den leg? Får de overhovedet råd til at bruge lovgivningen her, sådan som man regner med? Det tror jeg desværre ikke at de får i de første mange år.

Hvad gør man så? For man har vel en pligt til at pege på andre løsninger, når man kritiserer regeringens forslag. Den enkleste og for helheden, for de mange, bedste løsning er jo den meget radikale, at kommunerne efterhånden overtager al byjord. Og løsningen er jo trods alt ikke mere radikal, end at den radikale ordfører her fra talerstolen for lidt siden sagde, at det var egentlig det, man helst havde set fra radikal side. Den socialdemokratiske ordfører sagde ikke noget tilsvarende, men jeg vil da tro, at socialdemokratiet godt kunne være med på en sådan tanke og SF altså også. Det vil altså sige, at der er et solidt flertal for her i folketinget, at sådan burde det egentlig være, men på grund af en tilfældig regeringskonstellation kan man ikke gennemføre det, som de fleste af tingets medlemmer finder rigtigt, men vælger en ringere løsning. Man må sige, at det ville have været en forfriskende nydannelse, hvis man for en gangs skyld gik over til at føre politik for helheden, og det ville det betyde, hvis man gik ind på den tanke, som altså også den radikale ordfører her har nævnt.

Men hvis man nu ikke kan komme så vidt — og det kan man jo nok ikke — kan selv det forslag, som regeringen har fremsat, forbedres en hel del. For det første kunne man — det er i og for sig allerede nævnt — tage konsekvensen af, at de værdistigninger, som vi her taler om, er samfundsskabte, og inddrage dem 100 pct., måske med en vis ulempestatning — det er jeg da meget forhandlingsvillig over for, man skal behandle folk rimeligt — men ellers inddrage dem 100 pct. til samfundet, som har skabt

dem, i stedet for som i lovforslaget at lave alle mulige krumspring for at forringe virkningen af frigørelsesafgiften — her tænker jeg bl. a. på det umotiverede 50 pct.s tillæg oven på vurderingssummen fra den 13. alm. vurdering — og lade en stor del af den samfundsskabte værdistigning gå i de tilfældige ejeres lommer. Og hvis man synes — hvis de skal gå til samfundet — at man skal have en lidt klarere adresse på, hvad de skal gå til, så kunne man jo lade det ekstra provenu, der kom ind, hvis man indtog værdistigningerne 100 pct., gå til rationalisering af det øvrige landbrug, det landbrug, som bliver tilbage. Men dér har regeringspartierne altså valgt at belønne den lille håndfuld ejere, som er i den lykkelige situation at have jord, der skal ind i byzone, fremfor f. eks. at sige: her har vi muligheden, her har vi midlerne til at lave et virkelig rationelt landbrug her i landet.

Man kunne også give adgang til at ekspropriere til byformål i almindelighed. Der er jo vid ekspropriationsadgang på visse områder i dag, til veje, til kirkegårde osv., men man kunne også give adgang til at ekspropriere til erhverv og boliger. Det er jo forudsætningen for, at man virkelig kan lave byplanlægning, for, at der kan komme noget godt ud af det. I dag kan man ekspropriere jord til biler, men ikke til mennesker, og i dag kan en enkelt jordejer forhindre opførelsen af en hel ny bydel. Den enkeltes interesser går altså forud for fællesskabet. Jeg ved det ikke helt præcis, men jeg tror ikke, der findes noget andet land i Nordeuropa, der har en sådan lovgivning, hvor det i den grad er den enkeltes interesse, der dominerer på fællesskabets bekostning. Det kan være, ministeren kan oplyse mig herom, men så vidt jeg ved, har man såvel nord som syd for os ekspropriationsbestemmelser, der gør det muligt at ekspropriere f. eks. til boligbyggeri.

For 5-6 år siden anmodede Københavns kommune med 2/3 flertal i bystyret om adgang til at ekspropriere sådanne ejendomme, der bremser hele byudviklingen. Det var